Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu insertiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unu anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anu 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtu abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 129. Brașovŭ, Sâmbătă 11 (23) Iunie 1888.

Brașovŭ, 10 Iunie st. v. 1888.

Totŭ mereu cetimŭ și audimŭ, că pacea domnesce adĭ pretutindenĭ și că stăpânitorii cu sfetnicii lorŭ muncescŭ și ostenescŭ pentru susținerea păcii, încâtŭ le curge sudorea de pe frunte.

Totŭ mereu li se spune popórelorŭ, că trebue și ele sĕ muncéscă și sĕ ostenéscă, ca sĕ pótă purta grelele birurĭ, ce li se impunŭ, în fiecare anŭ, de către guverne pentru înarmărĭ, carĭ se dice că suntŭ asemenea o garanția a păcii.

Pacea domnesce dér încă în Europa și toțĭ susținŭ că lucréză pentru pace. Fi-vorŭ și popórele acele carĭ se bucură și de binefacerile acestei păcĭ înarmate; carĭ mai au mijlóce și le mai rĕmâne atâta libertate și atâta răgazŭ a-șĭ vedé și de trebuințele lorŭ, de desvoltarea și cultura lorŭ.

Numai noi Românii din Transilvania și Ungaria suntemŭ condamnațĭ de sórte a nu puté gusta nimicŭ din binefacerile păcii. Și nu pentru c'avem sĕ ne luptăm mai multŭ ca alte popóre mai bine situate cu sarcinile, ce ne apasă, ci pentru că nu ne putemŭ vedé în liniște nicĭ de cele mai elementare trebuințe ale desvoltării nóstre naționale.

Póte fi pace pentru alții, noi Românii însĕ trăimŭ de faptŭ în resboiu, pe care l'au pornitŭ stăpânirea și pressa unguréscă în potriva scólelorŭ nóstre românescĭ.

Celŭ ce a cetitŭ raportulŭ publicatŭ în numĕrulŭ nostru de alaltaerĭ despre machinațiunile în contra gimnasiului din Beiușŭ și celŭ ce va cetí și corespondența ce-o aducemŭ astădĭ în acéstă afacere, va trebuĭ sĕ se întrebe cu mirare, pentru ce atâta sgomotŭ și atâtea amenințărĭ?

S'au făcutŭ perchisițiunĭ domicilare pe la școlarii din numitulŭ gimnasiu, lucru ce nu s'a mai pomenitŭ nicĭ chiar sub guvernulŭ absolutistŭ alŭ lui Bach; gendarmii în Beiușiu mergêndŭ din casă în casă au deschisŭ lădile și pulpitele studențilorŭ, le-au secvestratŭ tóte epistolele, scrierile, versurile, i-au luatŭ la interogatoriu asupra sentimentelor lorŭ românescĭ, asupra consciinței lorŭ, ca pe vremile inchisițiunii.

Pentru ce tóte aceste?

Astădĭ aflămŭ, că vice-șpanulŭ comitatului Bihariei a primitŭ în calitate de comisarŭ alŭ guvernului misiunea de a face investigațiune asupra gimnasiului românŭ din Beiușiu.

Ce s'a întêmplatŭ, pentru Dumnedeu, ca sĕ pótă justifica astfelŭ de mĕsurĭ estreme?

Copilăria — căcĭ altfelŭ nu o putemŭ numi — ce a făcut'o unŭ școlarŭ când cu primirea episcopului latinŭ în Beiușŭ, a fostŭ îndoitŭ pedepsită, tênĕrulŭ fiindŭ eliminatŭ din gimnasiu și condamnatŭ și de către judecătoria de cercŭ.

Ce-a pĕcătuitŭ gimnasiulŭ ca acum din causa acésta sĕ dea năvală toțĭ asupra lui? Nu cumva li se atribue ca pĕcatŭ profesorilorŭ și școlarilorŭ, că au luatŭ parte activă la primirea episcopului Schlauch?

Suntemŭ convinșĭ, că cercetarea pornită asupra gimnasiului din Beiușŭ nu va puté scóte la lumină nicĭ o dovadă contra acestui institutŭ.

Pentru acésta ne garantéză buna îngrijire ce s'a datŭ necontenitŭ acestei scóle de către autoritatea superióră scolară confesională, precum și întregulŭ trecutŭ alŭ gimnasiului.

Așteptămŭ dér în liniște resultatulŭ investigațiunei. Ceea ce voimŭ sĕ constatămŭ astădĭ este neliniștea și îngrijirea, ce trebue sĕ cuprindă spiritele tuturorŭ Românilorŭ, când vĕdŭ că dintr'unŭ lucru de nimicŭ pressa maghiară îndréptă cele mai înverșunate atacurĭ asupra unui institutŭ românescŭ și că guvernulŭ sprijinesce prin mĕsurile sale acéstă agitațiune sistematică.

Guvernulŭ și gimnasiulŭ din Beiușiu.

Oradea-mare, *21 Iunie 1888 st. n.*

Ministrulŭ de interne l'a esmisŭ pe vicespanulŭ Comitatului Bihorŭ, d-nulŭ Andr. *Beöty*, în calitate de *comisarŭ guvernialŭ*, se facă *investigațiune asupra gimnasiului românŭ Beiușanŭ*. D-nulŭ Beöthy a și plecatŭ adĭ în acéstă missiune însoțitŭ de vicenotarulŭ comitatensŭ Petru Szunyogh. Ce instrucțiunĭ va avé d-nulŭ vice-spanŭ? nu se scie; căcĭ unele ca acestea suntŭ secretulŭ guvernului. — Direcțiunea gimnasiului și corpulŭ profesoralŭ, vĕdêndu-se atacațĭ din tóte părțile în diaristica maghiară, vĕdêndu-se espușĭ odiului generalŭ, au cerutŭ ei înșișĭ investigațiune disciplinară asupra lorŭ; nu se póte sci, óre în urmarea acestui pasŭ de desperațiune, séu din alte privințe s'a ordonatŭ investigațiunea, destulŭ că ea se va efectuĭ.

Rebus in arduis aequam servare mentem. D-nii profesorĭ nu trebuia sĕ-șĭ ésă din sărita lorŭ, sĕ nu fiă așa de susceptibilĭ, și sĕ nu devină nervoșĭ la fleculrile diarelorŭ; trebuia sĕ sciă, că de ar fi îngerĭ, șovinismulŭ maghiarŭ, susținutŭ și nutritŭ de diaristica maghiară, nu le va da dreptate, nu le va da ocasiune sĕ se pótă lămuri lucrurile. Așa s'a întêmplatŭ. Diarulŭ „Szabadság" (lucus a non lucendo) de când cu luarea steagului de pe gimnasiu, în tótă diulița lăsată de Dumnedeu a sciutŭ sĕ aducă în contra gimnasiului, a profesorilorŭ și a pretinsei conduite nepatriotice a acelui institutŭ, acusațiunĭ, lucrurĭ învechite adecă paie îmblătite.

In numĕrulŭ ultimŭ, corespondenții Biușanĭ ai acestui diarŭ mai întêiu opozițiunalŭ, apoi jidovescŭ și în urmă devenitŭ guvernamentalŭ, a semnalatŭ că nu studenții au făcutŭ conductulŭ cu torțe episcopului latinŭ, ci civii Beiușenĭ, carĭ au privitŭ cu ochĭ rĕĭ la amesteculŭ profesorilorŭ în acéstă afacere și că profesorulŭ beiușanŭ nu ca profesorŭ a ținutŭ orațiunea, ci ca cive beiușanŭ etc.

De nu făcea gimnasiulŭ și profesorii nimicŭ, îndată erau timbrațĭ de sobolĭ ascunșĭ sub pămêntŭ, carĭ se retragŭ în modŭ demonstrativŭ; că au făcutŭ éră nu e bine, li-a displăcutŭ nobililorŭ patrioțĭ că s'au amestecatŭ și profesorii, ómenĭ culțĭ, în fanfaronadele lorŭ; ce învĕțătură se póte trage din aceste? Că în viitorŭ gimnasiulŭ sĕ nu se pré îndese la petrecerile altora; rĕmână acasă între păreții sĕi; mai bine sĕ li se dică: că se retragŭ, decâtŭ că se îmbulzescŭ și suntŭ óspețĭ nechiămațĭ, căcĭ vedĭ acestora li se arată ușa, ba precum se vede suntŭ și combătuțĭ.

Am de-a mai însemna, că tênĕrulŭ Borgovanŭ, carele a causatŭ luarea stegului de pe gimnasiu, pe lângă eschiderea din gimnasiu, a fostŭ judecatŭ și la arestŭ de o lună prin judele de cercŭ.

Crișanŭ.

Din afară.

Diarele *rusescĭ* se pronunță favorabilŭ asupra proclamațiel împĕratului *Wilhelm II.* „Grajdanin" dice, că șansele păcii suntŭ acum mai favorabile, numai câtŭ Austro-Ungaria ar trebui sĕ sfătuéscă pe prințulŭ de Coburg sĕ plece odată din Bulgaria, ca sĕ dispară astfelŭ și acestŭ factorŭ principalŭ alŭ neliniștirilorŭ.

„Coresp. Polit." primesce din *Petersburgŭ* informațiunea, că în cercurile guvernamentale de acolo se crede, că noulŭ împĕratŭ germanŭ își va introduce domnirea lui cu-o politică precautã și păcînică.

Aceeași fóiă anunță, că în cercurile papale domnesce convingerea, că raporturile cordiale dintre *scaunulŭ papalŭ* și dintre *curtea din Berlinŭ* nu vorŭ suferi nicĭ o schimbare sub domnia noului împĕratŭ. Ca dovadă se amintesce faptulŭ, că Msgr. Galimberti a primitŭ dela noulŭ împĕratŭ asigurarea sentimentelorŭ sale de amicițiă pentru Papa și biserica catolică.

Totŭ „Coresp. Polit." desminte faima adusă de diarulŭ rusŭ „Moskovskija Wjedomost", că regele *Milanŭ* alŭ Serbiei ar fi esprimatŭ față cu ministrulŭ-președinte Nicola Christicĭ dorința de a *suspenda constituțiunea serbéscă.*

Diarele *rusescĭ* respingŭ acusările contelui *Kalnoky*, că ele suspiționéză scopurile alianței germano-austriace. Starea lucrurilorŭ, dicŭ ele, dovedesce că Austro-Ungaria a esploatatŭ de faptŭ în peninsula balcanică succesele armelorŭ rusescĭ.

Din delegațiunĭ.

Contele *Kalnoky*, respundêndŭ erĭ întrebării unui delegatŭ relativă la *tractatulŭ de comerciu cu România*, constată din nou dorința guvernului de a ajunge la o soluțiune amicală a cestiunii; dér adauge, pentru marea sa părere de rĕu, și cu tóte că guvernulŭ românŭ împărtășesce aceeași dorință, că nu s'a pututŭ ajunge la acéstă soluțiune. Ministrulŭ a credutŭ asemenea că trebue sĕ releveze, că decisiunea în acéstă afacere atêrnă de camera românéscă, în care diferitele opiniunĭ opuse își țină prerogativele sale, astfelŭ încâtŭ este îndoiosŭ că se va puté așa de lesne găsi maioritatea trebuincĭósă încheierii unui tractatŭ, care se satisfacă ambele părțĭ. Ministrulŭ va continua sĕ lucreze la soluțiunea dificultățilorŭ.

Comitetulŭ delegațiunii *austriace* a acceptatŭ bugetulŭ ordinarŭ alŭ armatei, cu sporirile cuprinse în elŭ, fără schimbare și conformŭ proiectului guvernamentalŭ, după ce aceste sporirĭ fură justificate de ministrulŭ de resboiu.

Românĭ slavisațĭ.

Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Revista politică" din Suceava între altele:

„Din întêmplare amŭ călĕtoritŭ dilele trecute prin mai multe sate de peste Prutŭ, pe care încă nu le cunosceam mai de aprópe. M'am încredințatŭ din autopsiă, că locuitorii acestorŭ sate, care astădĭ vorbescŭ rusesce, suntŭ de aceeașĭ origine, ca și Românii bucovinenĭ. Făptura trupului, mișcarea părțilorŭ lui, colórea pielii, a ochilorŭ și a pĕrului suntŭ ca și la Românĭ. Totŭ așa și tótă îmbrăcămintea, construcțiunea casei și a tuturorŭ acareturilorŭ din casă și dela gospodăriă, traiulŭ în familiă și în publicŭ, tóte obiceiurile, credințele și apucăturile suntŭ curate românescĭ.

Tóte aceste lucrurĭ dovedescŭ în modŭ absolutŭ, cumcă Rutenii Bucovinei suntŭ acelașĭ neamŭ cu Românii. Pentru sciință ajunge constatarea acestorŭ fapte, ca ea sĕ se pótă pronunța în modŭ positivŭ despre originea Rutenilorŭ bucovinenĭ. Déră noi am observatŭ la ei încă și alte lucrurĭ, carĭ arată lămuritŭ, cumcă ei șĭ-au perdutŭ limba românéscă abia în dilele nóstre. Amŭ aflatŭ adecă mulțĭ bĕtrânĭ, carĭ încă vorbescŭ românesce, pe când tineretulŭ nu mai pricepe limba părinților sĕi. Apoi toțĭ tinerĭ și bĕtrânĭ, nu au perdutŭ încă până astădĭ consciința originei lorŭ. Ei m'au rîsŭ, când li-am spusŭ, că Românii și Rutenii Bucovinei suntŭ două popóre deosebite.

Cărțile vechĭ de prin bisericile de peste Prutŭ suntŭ românescĭ, ér cele cumpĕrate în anii din urmă suntŭ slavone. Faptulŭ acesta este de mare importanță; și étă de ce: Din anulŭ 1777 până la mortea lui Eugenie Hacman, 1873, au fostŭ în Bucovina în decursŭ de 73 de anĭ episcopĭ slavĭ, adecă Daniilŭ Vlochovics 33 și Hacman 40 de anĭ; ér episcopĭ românĭ au fostŭ numai în decursŭ de 22 de anĭ, adecă Cherescului 12 și Baloșesculŭ 10 anĭ. Cele mai multe cărțĭ românescĭ de prin bisericele de peste Prutŭ s'au cumpăratŭ în decursulŭ celorŭ 73 de anĭ ai episcopilorŭ slavĭ. Sĕ ne întrebămŭ acum: Se póte presupune, că episcopii slavĭ sĕ fi cumpăratŭ cărțĭ românescĭ pentru o poporațiune slavă? Nu! Se vede decĭ, că poporațiunea a fostŭ românéscă, măcarŭ în maioritate, de aceea episcopii slavĭ încuviințară cumpărarea de cărțĭ românescĭ. Acéstă poporațiune s'a slavisatŭ succesivŭ, așa că urmașii lui Hacman aflară de bine de a procura cărțĭ slavone pentru bisericele ei. Prin greșala acésta au confirmatŭ ei bisericesce slavismulŭ acelorŭ comune, care odinióră erau românescĭ; ei au isgonitŭ limba strămoșéscă din bisericele lorŭ îngustândŭ astfelŭ teritoriulŭ stăpânitŭ odinióră de limba românéscă. Așa i-au răpitŭ ei limbei românescĭ unŭ dreptŭ istoricŭ, adecă dreptulŭ de a fi unica limbă bisericéscă în tótă bucovina.

...Agitațiunea slavă în Bucovina nu se face de Rutenii bucovinenĭ, ci de cei veniţĭ din Galiția. apoi de Polonĭ și de unii Nemţĭ și Jidovĭ, carĭ încuragează agitațiunile slave. Este lucru de mirare cumcă tóte guvernele fără deosebire de partidŭ au protegiatŭ aceste agitațiunĭ vĕdêndŭ cumcă suntŭ îndreptate în contra Românilorŭ. Tóte dorințele Românilorŭ le combate guvernulŭ prin cuvêntulŭ „Rutenii". Adevĕrulŭ însĕ este, că Rutenii Bucovinenĭ dorescu împlinirea dorințelorŭ nóstre naționale, căcĭ ei nu au simțeminte slave ci românescĭ, de óre ce suntŭ convinșĭ, că-sŭ de unŭ sânge cu acea parte din poporațiunea bucovineană, care încă vorbesce românesce. De aicĭ vine că unii bărbaţĭ dintre dênșii, carĭ s'au luminatŭ prin scolĭ, trecŭ astădĭ de Românĭ înfocațĭ, pentru că sângele apă nu se face.

Pe lângă slavisarea limbei s'au slavisatŭ și numele lorŭ de familiă. Unii șĭ-au restabilitŭ érășĭ numele vechĭ românescĭ, ce le-au purtatŭ odinióră străbunii lorŭ. Acéstă procedură patriotică nu le place veneticilorŭ noștri și ei comentéză adese în chipŭ rĕutăciosŭ simțĕmintele naționale ale acestorŭ Românĭ. Va veni însĕ timpulŭ, când, luminatŭ prin cultură, așa va face totŭ poporulŭ gr. or. ruteanŭ din Bucovina, pentru că elŭ este convinsŭ. cumcă toțĭ Rutenii gr. or. suntŭ Românĭ, carĭ în decursulŭ unorŭ timpurĭ vitrige și prin împrejurărĭ nefericite șĭ-au pierdutŭ limba străbună la care nisuescŭ cu dragoste și pe care o iubescŭ mai multŭ chiar, decâtu partea poporațiunii gr. or., care încă vorbesce românesce. Ei dorescŭ, ca sĕ se cultive limba românéscă în scolile lorŭ: dușmanii românismului însĕ împiedecă cultivarea ei, și declară. cumcă este pecatŭ de a pierde timpulŭ cu învĕțarea limbei românescĭ. Déră opintelele veneticilorŭ vorŭ rĕmâne zădarnice, căcĭ progresulŭ culturei va sterge tóte urmele slavismului la poporațiunea gr. or. din Bucovina...

SCIRILE ḌILEI.

Diarele din Clușŭ anunță, că Ilustritatea Sa Episcopulu Gherlei. Dr. *Ionŭ Szabo*, se află de câteva ḍile în Clușŭ, unde va petrece încă câteva sĕptĕmânĭ, în care timpŭ va căuta a-șĭ lecui bóla sa de ureche.

* * *

„Revista Politică" ne spune că *sfințirea monumentului defunctului profesorŭ A. Pumnulŭ*. ridicatŭ în cimiterulŭ din Cernăuțĭ de societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, se va serba în 16 Iulie a. c., pentru care festivitate se vorŭ trimite la timpulŭ sĕu învitările cătră p. t. publicŭ binevoitorŭ. Séra în ḍiua sfințirii se va ține în onórea marelui apostolŭ naționalŭ o academiă, după care va urma apoi unŭ banchetŭ. Spre a da acestei sĕrbărĭ unŭ caracterŭ mai festivŭ, societatea va eda cu ocasiunea acésta o carte, dedicată memoriei nemuritorului „Pumnulŭ".

* * *

Ministrulŭ de justițiă r. u. *Fabinyi* a fostŭ erĭ și alaltăerĭ în Brașovŭ, spre a face inspecțiune la tribunalulŭ de aicĭ, unde ni se spune, că a aflatŭ tóte în regulă. Aséră ministrulŭ a continuatŭ călĕtoria sa de inspecțiune în Sĕcuime.

* * *

Inspectorulŭ cavaleriei principe *Croy* a venitŭ la Brașovŭ spre a inspecta trupele de cavaleria din împrejurime.

* * *

Societățile de gimnastică din Francia, în numĕrŭ de șépte sute, au decisŭ sĕ țină unŭ *congresŭ mare de gimnastică* în Parisŭ în 1889, cu ocasiunea esposițiunei centenarului revoluțiunei francese. Se vorŭ aduna tóte aceste societățĭ în Parisŭ cu unŭ numĕrŭ de *dece mii membri*, carĭ ișĭ propunŭ sĕ participe la marea serbare ce se organiséză pentru anulŭ viitorŭ.

* * *

După cum i se anunță lui „Pest. Lloyd", este ca și sigurŭ că d-lu *Dimitrie Brătianu* va fi alesŭ primarŭ alŭ Bucurescilorŭ.

Intêmplărĭ diferite.

Tempestate. In Livadia de munte și comunele învecinate furtuna deslănțuită la 6 Iunie s'a continuatŭ 4 ḍile una după alta. Ploile torențiale, trăsnetele și grindina erau la ordinea ḍilei. Nu numai edificii și sĕmĕnăturĭ, ci și viețĭ omenescĭ au cădutŭ jertfă acestei gróznice tempestățĭ. In Craiova (Kiralypatak) fŭ trăsnitŭ în 6 Iunie locuitorulu Vasilie Buciumanŭ, care murì imediatŭ. Copilulŭ de 10 anĭ alŭ primarului de acolo fŭ asemenea lovitŭ de trăsnetŭ, dér scăpă cu vieța și o pârlitură de-alungulu spatelorŭ. In 7 fŭ trăsnitŭ Stefanŭ Ardelênŭ din Cricău, în 8 Simeonŭ Prejma din Benedicŭ, carĭ muriră imediatŭ. Amêndoi au fostŭ feciorĭ voinicĭ de 24—25 anĭ. Grindina a causatu la Cricău marĭ pagube în vii și sĕmĕnăturĭ. In Tibru fŭ aprinsă de trăsnetŭ șura locuitorului Simionŭ Cătăramba, în Ighicelŭ asemenea șura locuitorului Stefanŭ Tiocŭ. In Sântimbru fŭ trăsnită copila de 2 anĭ a vĕduvei rĕposatului Vasilie Cada. De observatŭ e. că tóte aceste victime se aflară în momentulŭ când au fostŭ trăsnite sub vre-unŭ arbore. seu pe vre-unŭ delŭ, așa că sciindŭ că nu e bine a sta în asemenĭ locurĭ, arŭ fi putută încunjura pericululŭ.

Victima unei mame nebune. O dramă sângerósă s'a sĕvêrșitŭ ḍilele acestea în comuna Sânmihailulŭ de Câmpia. Nevasta locuitorului Copreanŭ profită de ocasiunea absenței bărbatului sĕu, care se dusese la moră, pentru a-șĭ ucide copilulŭ sĕu în modulŭ celŭ mai crudelŭ. Pe când vecinii luară de veste despre sĕvîrșirea acestei crime, copilulŭ era unŭ cadavru. Ei alergară după bărbatŭ, care se'ntórse repede acasă în cea mai mare desperare. Pe copilŭ și-lŭ află mortŭ, ér pe soția lui... nebună.

Literatură.

Din Istoria Românilorŭ în 6 volumurĭ a d-lui **A. D. Xenopol** va eși în curêndŭ de sub tiparŭ volumulŭ I, cuprindêndŭ *Istoria vechiă*, formarea naționalității române, împărțită în 4 capitole: 1 Timpurile ante-romane. 2. Dacia sub Romanĭ. 3. Năvălirea Barbarilorŭ, prima periodă, Românii în munțĭ. 4. A doua periodă; începuturĭ de statŭ. — volumulŭ cuprinde 20 de colĭ (640 pag.) în 8° mare și conține acéstă bogată materiă espusă în modŭ criticŭ. cu citarea și analisa amerunțită a tuturorŭ isvórelorŭ din care a fostŭ culésă.

Doritorii de a-șĭ procura acéstă interesantă lucrare, — a căreia lipsă este atâtŭ de simțită între Românĭ, o istoriă completă a nemului lorŭ, — suntŭ rugațĭ a trimite d-lui autorŭ, *A. D. Xenopolŭ* în Iașĭ (România), prin mandatŭ postalŭ, în valută austriacă suma de 5 fl. pentru carĭ lĭ-se va trimite sub bandă și *recomandatŭ* volumulŭ I.

Celelalte volumurĭ vorŭ apărea în restimpurĭ de câte 6 lunĭ, cuprindêndŭ: II) Istoria Românilorŭ dela descălicare până la Mihaiu Vitézulŭ. III) Dela Mihaiu Vitézulŭ până la Vasilie Lupu și Mateiu Basarabŭ. IV) Dela Mateiu Basarabŭ și Vasile Lupu până la Fanarioțĭ. V) Epoca Fanarioților̆ŭ. VI.) Dela 1821 până la unire, și indicele.

In totŭ cursulŭ espunerii *se consacră o largă parte a Istoriei Românilorŭ de peste Carpațĭ.*

„Convorbirĭ literare" din Bucurescĭ cuprindŭ în Nr. 3 dela 1 Iunie următórele: Ḍilele Babei și legenda Dochiei, de Lazaru Șaineanu. — Dona Serafina, de A. Naum. — Gasparŭ Gratiani, tragediă în 5 acte (urmare), de I. Slavicĭ. — Din vieța sfinților̆ŭ, de Grig. — Hârtii vechi, de G. I. Lahovari. — Lascarŭ Viorescu. trad. de A. (urmare.) — Cântecile populare spaniole, de S. G. Vârgolicĭ. — Societatea geografică română. — Errată. — Bibliografia. — Corespondență.

Economiă.

Cultura țĕranilorŭ în România.

Cetimŭ în „Econ. Naț.:"

Mișcarea țĕranilorŭ a provocatŭ mai multe părerĭ asupra mijlócelorŭ de a le ameliora condițiunea. După cum amŭ mai disŭ tóte suntŭ isvorîte din cele mai bune intențiunĭ, însĕ acésta nu este de ajunsŭ. Cestiunea este prea complecsă pentru a pute fi resolvată în modŭ espeditivŭ. Câte mesurĭ s'au propusŭ au fiă-care partea lorŭ cea bună și probabilŭ că la timpŭ se va ține sémă de dênsele întru câtŭ suntŭ conforme cu legile și instituțiunile nóstre. Putemŭ însĕ încredința, că orĭce mĕsurĭ nu vorŭ fi îndestulŭ de eficace până când nu se va emancipa țĕranulŭ prin perfecțiunea culturei. Pe câtŭ timpŭ se va sgîria pământulŭ în locŭ de a se ara de câte doue și trei orĭ, pe câtŭ timpŭ sĕmĕnăturile se vorŭ face prea târdiu, până când sistemulŭ de cultură va fi vițiosŭ, sărăcitŭ, în fine pe câtŭ timpŭ țĕranulŭ va depinde esclusivŭ de altulŭ pentru a'șĭ nutri vitele atâtŭ vara câtŭ și iérna, până când aceste condițiunĭ de inferioritate vorŭ esista, până atuncĭ starea țĕranului va fi totŭ precară, chiar décă ar avea 15 pogóne de pămêntŭ în locŭ de 7. In agricultură recoltele favorabile nu atêrnă atâtŭ dela suprafața cultivată cât dela modulŭ cum este cultivată. O moșióră de 250 pogóne bine căutată produce, brutŭ în anĭ de mijlocŭ aprópe 25,000 lei, rĕu căutată nu sciu décă va da 8,000 lei. O moșióră de 12 pogóne bine cultivată póte produce brutŭ dela 1000—1300 lei, ne îngrijită aceiașĭ moșióră nu șciu décă dă 500 lei. Anulŭ trecutŭ pe când pămêntulŭ bine îngrijitŭ a datŭ doue chile de grâu la pogonŭ, grâulŭ țĕrănescŭ, alăturĭ cu celŭ proprietărescŭ, a datŭ 10—15 banițe, așa cu orzulŭ. cu porumbulŭ și alte plante.

Cestiunea dér nu este numai de a le înlesni pămêntŭ celorŭ ce n'au, dér trebue luate mĕsurĭ pentru sporirea producțiunei căcĭ, sĕ nu se scape din vedere țĕranii carĭ au câte 11 pogóne suntŭ sĕracĭ și trăescŭ mai așe de prostŭ ca cei carĭ au mai puținŭ.

Așa dér fără a micșora câtușĭ de puținŭ folosulŭ politico-economicŭ alŭ înmulțirei proprietarilorŭ micĭ, fără a contesta necesitatea ca statulŭ sĕ urmeze cu vêndarea moșiilorŭ sale țĕranilorŭ carĭ nu au pămêntŭ, fără a nesocoti prudenta mĕsură ca elŭ, statulŭ, sĕ cumpere moșiile cele marĭ pentru a le păstra ca reservă pentru viitorŭ. totușĭ, stăruimŭ în a declara că tóte aceste mesurĭ vorŭ fi aprópe zadarnice pre câtŭ timpŭ cultura țĕranilorŭ va rĕmânea înapoiată, pe câtŭ timpŭ pămêntulŭ va produce mai puținŭ de jumĕtate din câtŭ póte produce, pe câtŭ timpŭ țĕranulŭ nu va învĕța, că pe țarina ce are póte sĕ producă îndoitŭ și întreitŭ decâtŭ produce astădĭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(1)

Sĕrbătórea limbilorŭ

traducere de **I. Popŭ Reteganulŭ.**

Ca sĕrbătóre a primăverei s'au ivitŭ Rosaliile și ce era mai naturalŭ decâtu sĕ serbeze ḍiua în care rosele*) suntŭ mai înflorite? Așa au făcutŭ păgânii, carĭ confundau natura cu deimea, și așa ținŭ Jidovii până în ḍiua de astădĭ, carĭ decoréză pe din afară la aceste sĕrbătorĭ cu juvelele primăverii, cu cregĭ și florĭ simplele lorŭ sinagoge.

Pentru popórele creștine Rosaliile nu mai suntŭ o sĕrbătóre a naturei. ci o sĕrbătóre a Spiritului sfântŭ. care a inspiratŭ pe apostolĭ, spre a propovĕdui învĕțătura fericirei și a rescumpărării. Este o adevĕrată sĕrbătóre de predicatorĭ și nu trebue sĕ ne surprindă décă adĭ și colónele unui diarŭ se prefacŭ într'unŭ amvonŭ elocventŭ și pururea treazŭ. Predica mĭ-am format'o luândŭ ca motivŭ unŭ text din faptele apostolilorŭ de Luca: ea se referesce la unŭ ce profanŭ, care însĕ în originea lui ascunde atâta misteriu, ca și religiunea, décă nu chiar mai multŭ: se referesce la *limbă*, *la graiu*. In evanghelia cetimŭ:

„Și décă s'au umplutŭ ḍiua Rosaliilorŭ erau toțĭ împreună adunațĭ la unŭ locŭ".

„Și s'a făcutŭ repede sunetŭ din cerŭ, ca de o suflare lină, ce vine iute, și au umplutŭ tótă casa unde ședeau.

„Și lĭ-s'au arătatŭ limbĭ împărțite ca de focŭ, și au ședutŭ pe unulŭ fiesce carele din ei".

„Și s'au umplutŭ toțĭ de Duhulŭ sfânt: și au începutŭ toțĭ a vorbi într'alte limbĭ, precum le da lorŭ Duhulŭ a grăi...**)

....Aședară în ḍiua. când Duhulŭ Sfântŭ. celŭ de o ființă cu Tatălu și cu Fiiulŭ, voi sĕ fiă a ómenilorŭ, se întrupă. Celŭ fără finitŭ și Unicŭ în o mulțime miraculósă: în mulțimea limbilorŭ. Toțĭ apostolii se umplură de acelŭ Duhŭ; puterea, care se sălășluea în ei, putea face și minunea. de a se descoperi fiecărui omŭ în graiulŭ limbei sale. Acésta nicĭ că ar fi minune mai mare, mai necuprinsă de câtŭ acea minune eternă. că Tatălŭ, Fiiulŭ și Spiritulŭ sfântŭ, deși trei, totŭ numai unulŭ suntŭ. Credința vré sĕ fiă una, precum adevĕrulŭ unulŭ este. Credința învĕță, că și iubirea una este, și asemenea fericirea una este pentru toțĭ. Totușĭ limbile suntŭ multe și luminarea nu vine în forma unui torente de focŭ peste toțĭ, ca sórele. care tinde tuturorŭ ómenilorŭ lumină și căldură. nutremêntŭ și viețá, ci se arată „limbĭ împărțite ca de focŭ". Cei doispredece apostolĭ s'au prefăcutŭ în cârmuitorĭ spiritualĭ ai deosebitelorŭ provințe. Ei suntŭ întocmai ca deosebitele ediții ale monitoriului de legĭ, precum îlŭ cunóscemŭ pe celŭ din Austria: acelașŭ cuprinsŭ, deosebite texte.

Locuitorii Palestinei, ale cărorŭ trebuințe și obiceiurĭ întîmpinau în Apostolĭ atâtŭ de marĭ contrarĭ, precum se vede nu fură câtușĭ de puținŭ voioșĭ. ci mai multŭ surprinșĭ asupra acelei întêmplărĭ. Căcĭ scrisŭ este:

„Și éră se spăimêntau tățĭ și se mirau, dicêndŭ unulŭ cătră altulŭ: au nu étă, toțĭ aceștia, care grăescŭ. Galilienĭ suntŭ?"

„Și cum fiesce-care audimŭ limba nóstră. în care ne-amŭ născutŭ?"

„Și se spăimêntau toțĭ și se mira unulŭ cătră altulŭ dicêndŭ ce va sĕ fiă acésta?"

„Eră alții batjocorindŭ ḍiceau: că de dulcele mustŭ suntŭ plinĭ".

Acésta este prima fotografiă a centralismului ruginitŭ, care vré sĕ recunóscă numai o limbă. Și celŭ ce-i vine cu altŭ idiomŭ, lui 'i se pare a fi beatŭ.

Limba în sine, prin care omulŭ se destinge de celelalte animale, este unŭ ce mare și miraculosŭ. Dér secretulŭ apare mai mare și mai ponderosŭ. décă nu vomŭ privi sîmburele. ci cója. Căcĭ simburele e acelașŭ în tóte: este spiritulŭ omului: cója însĕ este deosebită și pentru acéstă cójă se batŭ pe mórte pe viețá ómenii. carĭ în spiritŭ totușĭ toțĭ aceiașĭ suntŭ. Și ei vérsă cu atâtŭ mai multŭ sânge pentru acéstă cójă, cu câtŭ suntŭ mai culțĭ, mai luminațĭ. Cainŭ omorî pe Avelŭ. căcĭ fumulŭ jertfei lui nu voi sĕ se înalțe așa liberŭ la cerŭ. ca alŭ cestui din urmă: adecă, ca și cum eu așŭ voi a omorî pe vecinulŭ meu, pentru că elŭ póte colbui din o havanah pe când eu trebue sĕ me chinuescŭ cu o „portorico".

Spartanii și Atenianii purtară nouă anĭ resboiu pentru o femeeă sburdalnică. amăgită: din Homer nu putemŭ sci, décă grăiră altă limbă ca Troianii. orĭ una și aceeașĭ. Popórele, carĭ fură supuse

*) Orig. are málinĭ, ér eu puseiu rose, căcĭ numele românescŭ Rosalii dela „rose" se derivă. — I. P. R.

**) Textulu chiar după cum se află în Biblia tipărită la Blașiu sub vlăd. Ioanu Bobŭ. I. P. R.

Reforma imbunĕtățirei culturei ni se impune și o privimŭ ca mijloculŭ celŭ mai eficace atâtŭ pentru ameliorarea condițiunei țĕraniloră câtŭ și pentru liniștea spiritelorŭ, liniște de care avemŭ atâta trebuință. In acéstă mare lucrare de transformare rolulŭ de căpetenia este alŭ statului și alŭ proprietarilorŭ. Depinde dela modulŭ cum acești doi factori își vorŭ înțelege datoria ca problema rurală sĕ fiă resolvată în bine sĕu în rĕu.

*

Ministerulŭ de agricultură din România publică unŭ tablou statisticŭ de *intinderea sĕmĕnăturilorŭ din tómna anului 1887.*

După acestŭ tablou întinderea totală a sĕmĕnăturilorŭ din tómna anului 1877, făcute în țéra întrégă, se urcă la cifra de 1,490.452 hectare, din carĭ:

464.994 hect. sem. făcute în ogóre.
658,096 „ „ „ porumbiște.
367,362 „ „ „ miriște.

Reportate la întinderea totală a sĕmĕnăturilorŭ, vinŭ în proporția următóre:

31—20% semĕnăturĭ în ogóre.
44—15% „ „ porumbiște.
24—65% „ „ miriște.

Mulțămită publică.

In 2 Iunie c. s'a ținutŭ esamenulŭ cu școlarii la școla nóstră rom. gr. or. din Foenŭ protopresbiteratulŭ Ciacovei, între cei interesațĭ de scólă, a participatŭ la esamenŭ și Ilustra Dómnă *Laura de Mocsonyi* mare propr. în locŭ, care a petrecutŭ în mijloculu nostru până la finea esamenului. Finindu-se esamenulŭ Ilustra Dómnă a premiatŭ scolarii cu 20 fl., pentru care dér în numele școlarilorŭ vinŭ prin acesta a-i aduce cea mai profundă mulțămire.

Foenŭ, la 7 Iunie 1888.

Mateiu Milencoviciu.
inv. gr. or. rom.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Lemberg, 22 Iunie. Precum asigură cercurile bine informate din Berlinŭ în modulŭ celŭ mai hotărîtu, din Petersburgŭ a emanatŭ propunerea unei *întrevederĭ* a *Țarului* cu împĕratulŭ *Wilhelm II.* Intrevederea se va face pe la mijloculŭ lunei lui Augustŭ într'unulŭ din porturile Germaniei.

Berlinŭ, 22 Iunie. Imperatulŭ a esprimatŭ față cu *marele duce Vladimir* viua sa dorință de a susține aceleașĭ *raporturĭ amicabile cu Rusia*, carĭ au esistatŭ sub domnirea bunicului și a tatălui sĕu.

Berlinŭ, 22 Iunie. Ambasadorulŭ Franciei a promisŭ diariștilorŭ francesĭ espulsați, că se va întrepune pentru ei. Cei doi espulsațĭ au plecatŭ deja. Ei négă că arŭ fi scrisŭ în sensŭ dușmănosŭ contra Germaniei.

Dieta prusiană e conchiămată pe diua de 26 Iunie a. c.

Parisŭ, 22 Iunie. Mai multe foi radicale pretindŭ ca *corespondenții diarelorŭ germane din Francia sĕ fiă espulsațĭ, ca rĕspunsŭ la espulsările din Berlinŭ.* „Liberté“ și „National“ condamnă și blaméză *politica de represalii*, dicêndŭ că cea mai potrivită rĕsbunare a Franciei va fi decă va păzi neschimbatŭ ospitalitatea de care se bucură Germanii pe pămêntulŭ francesŭ.

DIVERSE.

Celŭ mai bogatŭ principe este împĕratulŭ-rege alŭ Austro-Ungariei, căcĭ posede patru camere (două în Viena și două în Peșta); alŭ doilea este regele Prusiei, care posede două camere, unŭ senatŭ și o cameră a deputațilorŭ; totŭ așa și Regina Angliei cu două camere, apoi Regele Bavariei și alŭ Italiei, care posede acum numai două camere; după aceea urméză împĕratulŭ Rusiei, care are numai unŭ cabinetŭ, apoi Sultanulŭ, care se bucură numai de unŭ divanŭ, mai departe prințulŭ de Monaco, care posede numai o bancă și în fine Papa, căruia i-a mai rĕmasŭ numai unŭ scaunŭ.

O aventură de călĕtoriă. Particularulŭ din Lințŭ F. B. descrie în „Linzer Volksblatt“ următórea aventură ce a avut'o în decursulu călĕtoriei sale dela Viena la Lințŭ: „Era Dumineca de diminéța când ajunsei cu 10 minute înainte de pornirea trenului la gara de vestŭ din Viena. Inaintea casei se aflau încă multe persóne, carĭ trebuiau satisfăcute, mĕ aședai și eu lângă ele, asteptândŭ cu nerăbdare până ce îmĭ va veni rîndulŭ sĕ'mĭ scotŭ biletulŭ. Mie îmĭ urma o fată tînĕră abia în etate de 18 anĭ. Tocmai în momentulŭ când voiam sĕ mĕ depărtezŭ, scóse tînĕra damă unŭ țipetŭ sfîșietorŭ. Ea își căuta punga de banĭ, însĕ nu era nicăirĭ. „Am perdutŭ banii sĕu mĭ s'a furatŭ, trebue se mĕ ducŭ acasă la mama, care se află bolnavă, și nu potŭ perde trenulŭ!“ Cam așa sunau cuvintele sĕrmanei copile, pe care le rostea în suspine. Cuprinsŭ de compătimire mĕ apropiai de copila care plângea, întrebându'o încătrău călĕtoresce. Trebue sĕ mĕ ducŭ la mama în Lințŭ, unde se află bolnavă. Intr'aceea suna clopotulŭ pentru a doua óră. Scurtŭ disŭ, mĕ repedii încă odată până la casă scosei tinerei dame unŭ biletŭ, dîmbindŭ îi oferii brațulŭ și ne suirămŭ apoi împreună în trenŭ. Din considerare pentru neașteptata mea protegiată ocuparămŭ locŭ într'unŭ cupeu pentru nefumătorĭ. In decursulŭ călĕtoriei 'mĭ petrecui de minune cu fata. Ea îmĭ istorisi, că este fica unei vĕduve de amploiatŭ din Linz, că se numesce Rosa și mĕ convinse că îndată ce vomŭ ajunge mĕ va desdauna mamă-sa de cheltuielele făcute. Ajungêndŭ la stațiunea Amstetten, mâncarămŭ ceva împreună. Puținŭ după aceea pornirămŭ mai departe. „Stațiunea Valentinŭ, se opresce trenulŭ 5 minute!“ strigă conductorulŭ. Mititica mĕ rugă pentru unŭ paharŭ cu apă. Părăsii imediatŭ vagonulŭ, alergêndŭ în restaurantŭ spre a-i îndeplini cererea, bĕndŭ în grabă unŭ paharŭ cu bere și luândŭ pentru protegiata mea unŭ paharŭ cu vinŭ, alergai spre vagonŭ, dér cine póte descrie surprinderea mea, cupeulŭ era golŭ, dama dispăruse. Sună pentru plecare, îmĭ mai rĕmăsese atâta timpŭ se predau unui slujitorŭ paharulu și sĕ'mĭ reocupŭ loculŭ. Voiam sĕ facŭ încă atentŭ pe conducĕtorŭ asupra pasagerului dispărutŭ. In momentulŭ când se puse trenulŭ în mișcare, zării fata pe peronŭ. Stamŭ ca împetritŭ, neputêndŭ pronunța unŭ singurŭ cuvêntŭ. Mititica îmĭ aruncă șiretŭ bezele, luă în cele din urmă batista în mână fluturând'o în aerŭ, până ce dispărŭ trenulŭ din cerculu privirei sale. După părerea mea a fostŭ scena din Viena o curată comediă, care mĕ costă cam multŭ, pe când mititica a avutŭ o călĕtoriă și unŭ prândŭ din cele mai eftine.“

ULTIME SCIRĬ.

Constantinopolŭ, 20 Iunie. Via Varna. — In urma incidentului albano-sudanezŭ dela Yldiz-Kiosk care este obiectulŭ unei instrucțiunĭ minuțióse, vr'o 30 oficerĭ ai gardei imperiale vorŭ fi exilațĭ, pentru că nu sciură sĕ mențină disciplina.

Viena, 20 Iunie. — „Fremdenblatt“ dice că în cercurile politice bine informate nu se cunósce nimicŭ asupra pretinsului schimbŭ de depeșĭ, în privința relațiunilorŭ Austro-Ungariei și Germaniei, între comitele Kalnoky și prințulŭ de Bismark.

Madridŭ, 20 Iunie. D. Moret, ministru alŭ afacerilorŭ din năuntru, a declaratŭ în Camera deputațilorŭ că Spania nu se gândesce a contracta nicĭ o alianță, și voesce sĕ observe o neutralitate absolută.

Parisŭ, 18 Iunie. Primulŭ ministru francesŭ, d. Floquet, a rostitŭ la unŭ banchetŭ din Marsilia unŭ discursŭ, menitŭ sĕ producă o mare sensațiune. Făcêndŭ alusiune la proclamațiile rĕsboinice ale împĕratului Wilhelm, elŭ dice că Francia nu vré resboiulŭ ci pace. Toțĭ dușmanii ei sĕ șcie însĕ, că decă va fi atacată, mânia ei nu va mai cunósce marginĭ. Tóte divisiunile vorŭ înceta atuncĭ și poporulŭ francesŭ unitŭ într'o singură cugetare își va resbuna amarŭ de aceea carĭ nu-i vorŭ fi datŭ pace.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 21 Iunie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vĕnd.	8.51
Argintŭ românescŭ .	„	8.44	„	8.46
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.—	„	10.02
Lire turcescĭ . . .	„	11.28	„	11.34
Imperialĭ	„	10.28	„	10.34
Galbinĭ	„	5.89	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	110.—	„	111.
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Iunie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.20
Renta de hârtia 5%	88.—
Imprumutulu căilorŭ ferate ungare .	151.90
Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	96.—
Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostu ungare (3-a emisiune) . .	115.75
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.90
Bonurĭ rurale Banatu-Timișu . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.30
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	99.75
Imprumutulu cu premiulŭ ungurescŭ	127.20
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	125.—
Renta de hârtiă austriacă	80.—
Renta de argintŭ austriacă	81.45
Renta de auru austriacă	110.85
Losurĭ din 1860	138.—
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	871.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	291.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	295.90
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.—
Mărcĭ 100 împ. germane	61.87½
Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

de Roma cea potentă, trebuiră sĕ-și dea libertatea, țera și lucrulu lorŭ, pentru puterea și opulența unei capitale. Ele își apĕrară moravurile, credința, dér nu și limba, acelea le și fură crutate de puternicii Romanĭ. In lumea creștină se purtară resbóiele cele sângeróse pentru credință. Pentru viitorŭ ni se pregătescŭ lupte multŭ mai crâncene pentru *pâne, focŭ* și *ferŭ*.

De presentu înse *limba* este pentru care în timpŭ de pace jertfimŭ milióne de arme și în resboiu sângele celŭ mai bunŭ; căcĭ luptele timpului nostru suntŭ lupte de naționalitățĭ și *sîmburile naționalității este limba, vorbirea, graiulŭ.* Putemŭ numi causa rĕsboiului cum vomŭ voi, putemŭ dice că causa limbei încă n'a fostŭ luată dreptŭ causă de rĕsboiu; putemŭ numi „interesele sânte“, pentru carĭ unŭ poporŭ apucă arma, odată libertatea, altădată credința, altă dată siguranța, altădată vatra părintéscă, altădată independința comerciului, le putem numi după placŭ. Dér rĕmâne ca lucru nedisputabilŭ, că punctulŭ de certă e limba, vorbirea, graiulŭ. Că încâtŭ privesce libertatea, de bună sémă Ungaria nu s'ar preface în o republică rusécă, care i-ar da tóte libertățile, dér limba i-ar lua-o. Religiunea, care în România și Rusia e aceeașĭ, nu împedecă pe acéstă mică țărișóră de a se apropia de statele apusene pentru a-și apera mai bine naționalitatea, adecă limba.

Și siguranța turmelorŭ, a comerciului și călĕtoriei, decă ele ducŭ la resboiu, ce suntŭ altceva decâtŭ masce pentru înnăscuta înclinare la limbă? Pentru siguranță, nu este egalŭ decă eu câștigŭ scutulŭ guvernului centralu din Parisŭ orĭ Londra, în favórea comerciului. De sigurŭ, decă întrégă Francia ar căde la Germania, sĕu Germania la Francia, atuncĭ în casulŭ primŭ Parisianulŭ s'ar teme, că tóte favorurile arŭ merge în partea germană și în casulŭ opusŭ dimpotrivă. Dér ce lucru mare ar fi decă ambele acestea ar fi unŭ imperiu, și ce ar opăci pe fiăcare, d'a se trage acolo, unde'lŭ ducŭ interesele? Inclinarea către limbă. Intréga cestiune orientală cu temerea și greutățile ei, cu gróza rĕsboielorŭ din trecutŭ și viitorŭ, ce este altceva decât o cestiune de limbă? Decă totu ar fi una orĭ-ce limbă s'ar vorbi acolo: slavonă, albană, română, orĭ grecă, atuncĭ ce pedecă s'ar fi pusŭ de-a curăți Europa de Musulmanĭ? Și decă tóte poporele Peninsulei-balcanice arŭ aparține unei trupinĭ, adecă de arŭ vorbi o limbă, s'ar mai afla unŭ Turcŭ în continentulŭ nostru?

Așa déră nu esageréză cine susține, că ómenii — celŭ puținŭ în Europa civilisată — se batŭ pe mórte pe viéță pentru limbă; mai bine disŭ: pentru idiomŭ și nu pentru limbă. Limba în sine e comună tuturorŭ ómenilorŭ. Fiăcare e făcută pentru unulŭ și acelașŭ scopŭ, e născocită din acelea necesitățĭ și din sine e capabilă de aceleașĭ perfecțiunĭ. Noi recunóscemŭ animalului și simțirĭ și pricepere, după scrutările mai nouĕ chiar și idei, decă idei se potŭ numi impresiunile urmate și urmânde din aducerea aminte și asemĕnare. Dér judecata, adecă facultatea de a lega mai multe idei la olaltă, este de sigurŭ dată omului și de aceea-i necesară limba, graiulŭ, vorbirea. Cum necesitatea scóte limba la ivélă, cum apoi ele ținŭ pasŭ până la cele mai înalte cerințe ale spiritului, acésta este unulŭ din cele mai splendide și mai admirabile capitule din marele opŭ alŭ Creatorului, și trebue în adevĕrŭ sĕ ne mirămŭ, că natura, care de altmintrelea în marile sale producțiunĭ e atâtŭ de economică, aci arată o risipă chiar, ce apare atâtŭ de ușuratică și periculósă. Căcĭ decă e adevĕratŭ, că fiă-care limbă îndestulesce lipsa împărtășirei spiritului și este capabilă de maturitate, de ce mulțimea idiomelorŭ, carĭ producŭ numai ură, invidiă, neînțelegerĭ și omorurĭ?

Omulŭ însușŭ e creatŭ dintr'unŭ tipŭ decă chiarŭ nu din o păreche de părințĭ. Că deși ni se pare atâtŭ de osebitŭ Germanulu de Japonezŭ, Laplandezulŭ de Samojedŭ, Indianulŭ de Arab, ei totușĭ suntŭ una, căcĭ fiecine, când vede pe careva pentru prima dată, îlŭ cunósce numai decâtŭ că e omŭ. Din contră însĕ, limbele nu și-le mai cunoscŭ. Animalele acelui genŭ, încâtŭ ele suntŭ capabile de o înțelegere, se înțelegŭ între sine, celŭ puținŭ câtă vreme suntŭ într'o patria, sub o zonă. Numai ómenii suntŭ separațĭ prin limbă, care de altcum lorŭ le este dată ca mijlocŭ de înțelegere. Și ei suntŭ — sĕ o mai repetezŭ odată — carĭ nu privescŭ sensulŭ acestui mare darŭ, ci forma gólă, haina, și încă în așa mĕsură, încâtŭ în acéstă determinare se acomodéză descoperirei divine. Pe Apostolĭ se arată *„limbĭ împărțite* ca de focŭ“, și ei începură a predica în *alte* limbĭ.

(Va urma.)

Nru 6796—1888. 16 M.3—1

CONCURSŬ.

Pentru ocuparea postului de practicantŭ magistratualŭ, devenitŭ vacantŭ și împreunatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 450 fl. se escrie prin acésta concursŭ.

Competenții pentru acestŭ postŭ au ca se documenteze, cumcă în decursulŭ unui cursŭ de învețămentŭ de 4 anĭ, au absolvatŭ studiile juridice, și că au depusŭ celŭ puținŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ.

Referitórele petițiunĭ corespundetorŭ instruite au de a se asterne celŭ multŭ pănă în 4 Iulie a. c. după prândŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

Brașovŭ, 16 Iunie 1888.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ. că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei.“ precum și câteva intregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

„Administrațiunea Gaz. Trans“